

FŐITKÁRI BESZÁMOLÓ

Az illendőség és a józan belátás egyaránt azt diktálja, hogy két választási ciklus végére érve ne csupán a múlt évi közgyűlés óta végbement egyesületi eseményekről adjak számot, hanem röviden áttekintsem annak az egész időszaknak az egyesületi fejlődését, amelyben a tagság megitisztelő bizalmából személyemre hárult az egyesületi élet operatív irányítása.

A környező világ eseményei

1971—1979: csaknem egy évtizedet foglal magába a két időhatár. De mi-csoda évtizedet!

A világpolitikában a vietnami háborútól Párizson — Helsinkin — Vlagyivosztokon — Belgrádon — Bécsen — Havannán át eljutottunk a SALT—II. megállapodásig, a nemzetközi politikai légkör általános enyhüléséig, a hidegháborús időszak maradványainak felszámolásáig, a béke nemzetközi megszilárdításáig. Közgyűlésünkön azért érdemel mindez megemlítést, mert nemzetközi kapcsolatainknak az a nagyarányú és sokoldalú kiszélesedése, amelyről a továbbiakban még részletesebben is számot adok, ezen a kedvezővé vált nemzetközi helyzeten alapul és amely e nélkül még 15—20 éve elképzelhetetlen lett volna.

A világgazdaságban a gazdaságnak egy már-már túlfutótt konjunkturális állapotától az árrobbanás, a dollár nemzetközi „trónfosztásán”, a főkés világ háború utáni legnagyobb válságán, az új gazdasági világrend chartáján át eljutottunk az energiaválságig, és az új „aranyláz”-ig. Ennek a folyamatnak közgyűlésünkön való felidézése pedig azért helyénvaló, mert mindez új megvilágításba helyezte az erdőt és a fát, mint nyersanyag- és energiaforrást bel- és külföldön egyaránt. Mégpedig nemcsak műszakiak és közgazdászok, energetikusok, de a politikusok szemében is. Ennek következményeire is visszatérek a továbbiakban.

A magyar gazdaságban az új gazdasági mechanizmustól két ötéves terv eredményein és tanulságain át eljutottunk egy új gazdaságpolitika meghirdetéséig. Az intenzív gazdasági fejlődés okos, takarékosabb, fegyvelmezettebb, szervezettebb, szerkezetátalakító gazdálkodásának szükségességeig, amelyben az ember és az eszköz mellett nagyobb becsülete van a nyersanyagnak és az energiának, a szerény hazai erőforrásoknak is, mint korábban. És ez sem érdemtelen szempont számunkra, erdészek számára.

A magyar erdészet elmúlt évtizedének pályáját röviden talán így jellemezhetnénk legjobban: 1970, megszűnt a MEM Erdészeti és Faipari Hivatala; 1979, megkezdte működését a MEM Erdészeti és Faipari Hivatala. Közben volt két miniszterhelyettesünk, egy Erdő- és Fagazdasági Egyesülésünk, egy FAGOK-unk, egy MEM Erdészeti és Faipari Főosztályunk és egy ÁTB határozatunk az erdőgazdálkodás fejlesztéséről. Ez a néhány szó is érzékelteti azt a sinus-görbét, amelyet szaktársaink lelkiállapota befutott az elmúlt évtizedben és amely leginkább az egyesületi életben érezte hatását a vezetők munkájával, az egyesületi politikával szemben támasztott igények formájában.

Helyénvalónak tartom tehát az elmúlt évek egyesületi tevékenységének áttekintését ennek a lélektani helyzetnek a változásaihoz kapcsolva elvégezni, mert csak ilyen elemzés révén tudunk a jövőre nézve megfelelő következteté-

sekhez eljutni. Hiszen egy vezetőségválasztó közgyűlés alkalmával végzett számadás nem lehet sem statisztikai adathalmaz, sem öncélú emlékidezés. Célját a közgyűlés csak akkor éri el, ha a múlt tanulságainak levonásával útmutatást ad a jövő számára. Ezért is választottuk közgyűlésünk jelmondatul múlt századbeli nagy gyakorlati erdészünknek, *Decret Józsefnek* klaszszikus csengésű megállapítását: „A jövő az, amelynek javára minden erdőgazdának munkálkodnia kell!”

A tagság helyzete az 1971-es vezetőségválasztás idején

Nyolc évvel ezelőtt, az 1971. évi vezetőségválasztó közgyűlést megelőző közvéleményfeltárási tapasztalatai szerint az egyesületi tagság (és nyugodtan állíthatjuk: vele együtt a szakma nagy része) depressziós lélektani állapotban volt. Ennek a valóságos oka az volt, hogy miként a népgazdaság egészében, úgy az erdészetben is ellentmondás támadt a termelés fontossága és fokozódása, másrészt a működési mechanizmus teljesítőképessége között. Ez az ellentmondás szakmánkban látványos külsőségekben is jelentkezett, elsősorban az ágazati irányítás szférájában. Az államerdészet szervezetének történetében páratlan csúcsot jelentő és 25 éve (1954-ben) alapított Országos Erdészeti Főigazgatóságot 13 évi fennállás után 1967-ben beolvasztották a MÉM-be, ahol számbelileg előbb egy hivatal, utóbb egy kisebb főosztály létszámára zsugorodott. A fennmaradt személyzetet és a funkciók egy részét előbb három, utóbb egy Erdő- és Fagazdasági Egyesülésbe szervezték, amely azonban az irányításhoz szükséges jogkörökkel alig rendelkezett, elhelyezése is kedvezőtlen földrajzi ponton a MÉM-en kívül történt. Mindezt a szakközönség a szakma társadalmi tekintélyének lehangolásaként és alárendelődéseként értékelte. Pedig nem történt más, mint az (akkor) új gazdasági mechanizmus elveinek valóra váltása, az irányító szervek hatalmának visszafogása a vállalati önállóság kifejlesztése érdekében.

A rendszer bevezetésének azonban a vállalati szférában is jelentkeztek a társadalmi problémái. A fagazdasági vállalatoknak 1969 őszén és 1970 elején végrehajtott országos körű átszervezése szubjektívizmussal jóval telítettebbnek tűnt, mint amennyit a célul tűzött elvek elérése megengedett volna.

Lobby-k alakultak ki, a régi és az új vállalati központok dolgozóinak viszonyában helyenként komoly szembenállás mutatkozott, ami itt-ott szinte a „győzők és a legyőzöttek” helyzetképét mutatta. A megfogalmazás vitathóságától eltekintve is az átszervezés kétségtelenül jóval több személyi sérelemmel járt, mint amennyi a hasonló helyzetekben elkerülhetetlen.

További problémát jelentett az új gazdasági mechanizmus bevezetése a felügyeleti rendszerben és a gazdálkodás elveinek átalakulásában. „Az erdő mindenek fölött” szemléletének körébe olyan szempontok törtek be, mint a vállalati nyereség tömegének maximalizálása, a gazdaságtalan erdőgazdasági műveletek elhagyásának követelménye stb. Vagyis a gazdasági szabályozók erőteljesen előtérbe állították a rövidebb távú vállalati érdekek szolgálatát abban a körben is, amely generációkon keresztül az iskolapadtól kezdve azt hallatta, hogy az erdő hosszú távú érdekeket szolgál és csak ilyen felfogás alapján kezelhető helyesen. És ennek az elvnek is megvolt a maga erőteljes képviselője: a jól kifejlesztett erdőrendezési szervezet, amely igyekezett is a maga szakkörével a hosszú távú népgazdasági érdekeknek érvényt szerezni. S valljuk be: az elveknek ez a szembekerülése a gyakorlatban nem egyszer szakembernek szakemberrel való szembenállásává degradálódott.

Messzire vezetne azoknak a szervezeti és gazdálkodási jelenségeknek a további ismertetése, amelyek együttesen azt az érzetet keltették szaktársainkban, hogy a szakma irányításilag és szervezetenként szétesett, aminek következtében önbizalmunk lehanyaglott és aminek a nyomán a bevezetőben említett lélektani depresszió kialakult.

Az egység gondolata, mint egyesületi politikánk központi eleme

A szakmának ez a 8–9 év előtti sajtósárga légköre Egyesületünkre nézve azzal a gyakorlati következménnyel járt, hogy szaktársaink minden szektorból közelebb húzódtak, felfokozott érdeklődéssel fordultak az Egyesülethez. A gyorsan zajló világban a stabilitás szimbólumát, a szakmai alapelvek tisztaságának örét, az egység megteremtésének lehetőségét látták évszázados intézményünkben és tőle várták a cselekvés vörös vezérfonalának a megjelölését, a kartársi összetartás szellemének helyreállítását.

Bár ez a várapozás éppenséggel nem volt mentes az illúzióktól, az 1971-ben megválasztott vezetőség a lehetőségek szerény körén belül igyekezett ennek a várapozásnak megfelelni. Az alaphelyzetet érzékelve meghirdettük az „Egységes szemlélet — egységes cselekvés!” jelszavát. Azonban nem tudtuk pontosan megfogalmazni, mint ahogyan a tagság sem tudta pontosan megfogalmazni, hogy milyen egységről is van tulajdonképpen szó: szervezeti egységről? Technológiai egységről? Vagy valami másról?

A jelszót a magunk részéről úgy próbáltuk a valóságot formáló erővé változtatni, hogy igyekeztünk jelszavakba öntött eszméket adni szaktársainknak és ezeknek jegyében rendeztük meg egy-egy vándorgyűlésünket a következők szerint: 1973-ban Szekszárdon „Erdészihivatásal tervezd a jövőt!"; 1974-ben Egerben „Erdész összefogással a termelőszövetkezeti erdőgazdálkodásért"; 1975-ben Visegrádon „Erdeink többcélú hasznosításáért"; 1976-ban Balatonfüreden „Egységgel az V. ötéves terv sikeréért"; 1977-ben Debrecenben „Az erdők a társadalomért!"; 1978-ban Pécsen „Erdész munkánk alapja a jövőbe vetett bizalom" jelszóval rendeztünk nagy résztvevői létszámmal emlékeztető vándorgyűlést. Amint ezekből a jelszavakból is látható, egyesületünk irányítása mindig azokkal tartott, akik a nehézségek ellenére kemény akarattal küzdöttek a megváltozott feltételek között is az egyre növekvő feladatok becsülettel való elvégzéséért és a magyar erdőgazdaság fejlesztéséért, felvirágoztatásáért. Külsőségeiben is imponáló vándorgyűléseinken kollektívánk és eszméink erejével igyekeztünk erősíteni a reményvesztetteket, a megbántottakat, a borúlátókat és így igyekeztünk minden egyes tagtársunkat Egyesületünk zászlaja alatt a jövőt bizalommal építők seregébe állítani. Kiemelt munkatervi feladatokat is adtunk egy-egy évre, így reméltük ráirányítani szakemberek nagyobb tömegét egy-egy téma művelésére és ezzel egyúttal Egyesületünk belső egységét is szilárdítani.

A már vázolt lélektani helyzet azt a nézetet is kitermelte, hogy az erdészet nem kapja meg azt a társadalmi megbecsülést, amit megérdemelne, ezért az Egyesület tegyen intézkedéseket a helyzet javítása érdekében, csináljon hírverést a szakma körül, irányítsa rá a közvélemény figyelmét.

Fel lehetne sorolni azokat az érveket, amelyek megvilágítják ennek a nézetnek a naivságát és történelmi gyökereit; fel lehetne sorolni például azokat a kisebb-nagyobb szakmákat, amelyek hasonló nézetet hangoztatnak vagy éppen eszükbe sem jut hangoztatni. Mindenesetre a tagság kívánságának eleget kellett tenni. Ezért fokoztuk a propagandamunkát, középpontjába az „Erdők Napja" tömegméretű megrendezését állítottuk, hozzá kapcsolódóan sajtótájékoztatókat szerveztünk. Sorra rendeztünk szakmai demonstrációnak szánt vagy azzá vált nagyrendezvényeket: konferenciákat, ankétokat a Magyar Tudományos Akadémia imponáló környezetében, szakmai napokat vidéken (Erdőművelési, Erdőrendezési, Gépesítési stb. Napok). Sokszor már-már állami feladatokat vállaltunk magunkra a különböző szakágazatok képviselőinek összefogásával, mozgósításával.

Propaganda-munkánk azonban nem volt következetes, folyamatos, sokszor még azokat a látványos rendezvényeinket sem használtuk ki erre a célra, amelyek hálás alanyai lehettek volna a tömegtájékoztatói eszközök tudósítóinak (pl. tv).

A szakma konszolidációjának kezdetei

1972—73-ban az ágazati irányítás erőzítője megállt. Az a körülmény, hogy elnökünk személyében miniszterhelyettesi rangban erdészeti szakember, erdő-

gazdasági politikus került a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium vezetőinek sorába, éreztetni kezdte hatását (bár megállapítható, hogy a szakközönség jóformán egyáltalán nem ismerte és utólag is tévesen ítélte meg minisztériumi feladatát). Az erdészet irányításával kapcsolatos feladatoknak a funkcionális főosztályok között való szétosztása megállt, létrejött az első koncentráltabb szervezet, a MÉM Erdészeti és Faipari Főosztálya. Az Erdészeti és Faipari Főosztállyal igen kedvező munkakapcsolatunk állt fenn, ami az ott dolgozó derék szaktársaink mellett nem utolsó sorban annak is tulajdonítható, hogy a Főosztály élén Bedő-díjas főtítkárelődünk, az elnökségnek évtizedek óta tagja, *dr. Sali Emil* elvtárs állt.

Létrehozták továbbá a Fagazdasági Tanácsot, amelyben képviselőt kapott Egyesületünk is, sőt a Tanács egyes szaktanácsadó szerveivé Egyesületünk bizonyos szakosztályait tették meg. A Tanács kitűnő kapcsolatai fórumnak bizonyult Egyesületünk és a Minisztérium között, amelyen keresztül az egyesületi javaslatokat társadalmi csatornán keresztül átáramoltathattuk az állami szerv számára (pl. az V. ötéves tervvel kapcsolatos erdőművelési, fahasználati, gépesítési javaslatainkat). Ekkor kapott határozott lendületet a vertikális integráció tartalmi fejlesztése, a vontatottan haladó fűrészüzemi rekonstrukció is, amely azután az V. ötéves tervünk fő feladatává vált. 1974. január 1-gyel megkezdte működését az Állami Fagazdasági Vállalatok Országos Központja is. A FAGOK létrehozása fontos lépcsőfok volt az erdészeti erők koncentrációja, az egység megteremtésének útján, bár ismert az az elmélet, amely szerint a négylépcsős tagozódás a magyar államerdészeti szervezetben életképtelennek bizonyult mindig. Nem lenne értelme ma már a FAGOK sorsának lehetséges változatai sokat elmélkedni. Tény az, hogy itt is érezte hatását az egyesületi munkában az a körülmény, hogy *dr. Csontos Gyula* személyében egyben Egyesületünk alelnöke került a Központ élére. Ekkor vette kezdetét a nagyszabású Fagazdasági Napokkal egybekapcsolt vándorgyűléseink nagyszerű sorozata, amely bizonyára maradandó szakmai élményt nyújtott valamennyi résztvevő számára. De több más formában is megnyilvánult a FAGOK segítségével, a két szerv közötti jó együttműködés.

Gazdaságpolitika és szociálpolitika egysége

Közben, érzékelve a tagságnak azt az igényét, hogy a nagyszabású tervek és koncepciók közepette kissé törődjenek többet magával a politika tárgyával és végrehajtásával, a tő melletti erdőszel is, korunkat kissé megelőzve igyekeztünk az egyesületi politikán belül megvalósítani a gazdaságpolitika és a szociálpolitika egységét és felújítottuk az Egyesületnek egy régi tevékenységi körét, létrehoztuk a szociálpolitikai bizottságot. A bizottságnak azután voltak is sikeres és kevésbé sikeres akciói erdészeti műszaki dolgozók érdekében. A közvetlen humánus jellegű akciók mellett talán nagyobb jelentőséget kell tulajdonítanunk egy valóban szociálpolitikai jellegű fegyvertényének, amikor is saját felmérésein alapuló értékes szociológiai anyagot adott át a MEDOSZ-nak az agrárértelmiség körében folytatandó szakszervezeti politika kialakításához, megalapozásához. A szűkebb szakmai rétegekre (pl. nyugdíjasokra) kiterjedő szociális akciók szervezése mellett (amit közben éppen úgy félreértettek, mint magának a bizottságnak az elnevezését) ez lehetne e fontos bizottságunknak a jövőbeli fő feladata: az egyesületi tagság szociológiai vizsgálata, helyzetfeltárása különböző egyesületi kezdeményezések megalapozása céljából.

Szervezetfejlesztési törekvések, helyi csoportjaink növekvő szerepe

Változatlanul a szakma egységének szilárdítását, a különböző területeken dolgozó erdészeti szakemberek szervezett összefogását célozták az 1970-es évek közepe táján hozott szervezetfejlesztési intézkedéseink is. Ezek révén a munkát még inkább vidéki helyi csoportjainkra kívántuk alapozni azért, hogy egyesületi rendezvényeinkkel még közelebb tudjunk kerülni a földrajzilag szétszórtan dolgozó tagság tömegéhez és valamivel többet is tudjunk nyújtani a szakmukra, mint a szaklapot.

Javasoltuk helyi csoportjainknak, hogy bővítsék ki „a klasszikus hármastól” (elnök, titkár, gazdasági felelős) álló vezetőségüket a különböző funkciókat ellátó felelősökkel (agrárszektor-, faipari-, ifjúsági-, szociálpolitikai- stb. felelős) és tagsági összekötőkkel. Utóbbiakkal reméltünk a helyi csoportokon belül vertikális kapcsolatokat létesíteni a tagság kisebb-nagyobb közösségeivel azért, hogy igényeiknek megfelelő rendezvényeket vihessünk az erdészetek, erdőfelügyelőségek, illetve a jövőben az utóbbiak nyomába lépő szervezeti egységek szintjére. Elgondolásunk az volt (és változatlanul ma is az), hogy egy-egy csoportunk az állami vállalatra, intézményre, mint bázisra támaszkodva, de működését a körzetébe eső valamennyi erdőgazdálkodó szektorra és erdészeti-faipari szakemberre kiterjesztve dolgozva. Különösen fontos lenne ez a termelősövetkezetekben csaknem egyenként szétszórtan dolgozó, egyre nagyobb számú, de a szakmai továbbfejlődés lehetőségeinek szempontjából a legtöbb helyen korlátozott szakemberek esetében. Továbbá azoknak a faipari szakembereknek az esetében, akik az átszervezés során akaratukon kívül kerültek a vertikális szervezetbe, illetve az oda kerülő fiataloknak az esetében, akiknek a közelében esetleg nem működik önálló FATE helyi csoport, mivel annak nincsenek meg a létszám-feltételei. Ezeknek a szakembereknek kíván Egyesületünk testvéri segítséget nyújtani, amikor irányelvként adta a helyi csoportok számára, hogy a faipari felelősök gondoskodjanak a faipari tagjaink szakmai fejlődését biztosító programok szervezéséről.

Ezen a helyen is szükségesnek tartom felhívni a t. Közgyűlés figyelmét a Faipari Tudományos Egyesülettel 1979. február 5-én kötött együttműködési megállapodásunkra, ajánlva, hogy határozatilag gondoskodjon annak a következő választási ciklus alatt Egyesületünk részéről való betartásáról, következetes végrehajtásáról.

Az intenzív fejlődési szakaszra való áttérés társadalmi hatásai

Az 1975-ben emlékezetes körülmények között lebonyolított vezetőségválasztó közgyűlés jóváhagyta a vezetőség által kialakított és folytatott politikát. Ezt követően azonban 1976—77-ben ismét az elégedetlenség jelei mutatkoztak a tagság körében. A feszültség oka az volt, hogy a szakma sikerrel teljesítette a IV. ötéves tervét és lendületesen fogott az V. ötéves terv végrehajtásához. A fejlesztési lehetőségek azonban nem látszóttak arányban állóknak a feladatokkal, még kevésbé az igényekkel. Miként korábban, úgy most sem akartunk távolabb látni a szakma határainál, vagy ha tovább is néztünk, érvényesült „a szomszéd rétje mindig zöldebb” mondás. Nem akartuk tudomásul venni, hogy a munkaerőhiány, a kiváltásához szükséges fejlesztési alapok szűkössége, a devizakészletek korlátai egyáltalán nem az erdőgazdálkodás speciális tünetei, hanem az intenzív gazdasági szakaszra való átmenet problémái (párosulva a világgazdasági válságból reánk háruló bajokkal) egyre inkább ránehezednek a magyar népgazdaság egészére. Természetesen ez az áttérés tör-

ténelmi gyökerű (és főként infrastrukturális jellegű) elmaradásunk mellett az átlagostól tényleg nagyobb megterhelést jelent szakágazatunk számára.

Segítettek a felsőbb szervek: az erdészet fejlesztési programja

Valószínű, hogy a gondokat kifejező hangok különböző csatornákon eljutottak a párt- és állami vezetés legfőbb szintjeire is és hozzájárultak ahhoz, hogy ezek a szervek intézkedéseket tegyenek az erdőgazdaság és elsődleges faipar fejlesztése érdekében. Mint ismeretes, az MSZMP KB Gazdaságpolitikai Bizottságának irányelvei alapján a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium (elsősorban annak Erdészeti és Faipari Főosztálya) kidolgozta az erdőgazdálkodás fejlesztésének és a hazai fanyersanyag komplex hasznosításának 1990-ig szóló programját, amelyet azután az Állami Tervbizottság jóváhagyott és a Minisztertanács is megerősített. Ezt megelőzően azonban még egy csatát meg kellett vívnia Egyesületünknek is a koncepció érdekében, amelynek anyagát társadalmi véleményezés céljából mi is megkaptunk. A társadalmi megvitatás során azonban kiderült, hogy a szakágazat irányításának kérdésében jelentős véleménykülönbségek léteznek. Komoly formában vetődött fel pl. két középirányító szerv létrehozása is (egy a fűrésziparral összekapcsolt erdőgazdaságokra, egy a többi elsődleges faipari vállalatra). Probléma volt az is, hogy az anyag első változataiban az irányító szervezetről meglehetősen halvány fogalmazásban esett csak szó. Természetesen nem ez volt a koncepció központi témája, hanem csak a feltételrendszer egyik pontja, de mi jól tudtuk, hogy a szakmai közvéleményt milyen érzékenyen foglalkoztatják egy évtized óta az irányítás szervezeti és személyi kérdései. Ezért egyesületi véleményünkben a Faipari Tudományos Egyesülettel egyetértésben határozottan javasoltuk egy Országos Erdészeti és Faipari Hivatal létrehozását.

Az események további menete már eléggé közismert és az előzmények má már több, mint kétéves történetet jelentenek. Az Erdészeti Egyesület kollektív emlékezetének azonban mégis meg kell őriznie ennek a vitának az emlékét, két okból. Az egyik az, hogy még egyszer ne érhesse a magyar erdészetet semmilyen irányból olyan vád, mint két éve, ami szerint az 1970—1977 közötti időszak tapasztalatai szerint a létrehozott szervezetek és szervek inkább csak nevükben ölelték fel mind az erdőgazdálkodást, mind a fafeldolgozást, de hatékony tevékenységet az utóbbi területen nem voltak képesek kifejtteni. A másik ok pedig az, hogy ezeknek az előkészítő megbeszéléseknek a során rengeteg okos, hasznos gondolat merült fel, amelyek mindegyike nem kerülhetett be a határozatba már területi okok miatt sem. Azonban a koncepció „napra készen tartása”, finomítása, helyes végrehajtása, az erdészet és a faipar közötti integrációs kapcsolatok szakadatlan fejlesztése szempontjából célszerű ezeket a változatlanul időszerű (sőt némely esetben egyre időszerűbb) gondolatokat hasznosítani.

A fejlesztési koncepcióval kapcsolatos egyesületi vélemény kidolgozása mellett még két fegyvertényünket érdemes megemlíteni a gazdaságpolitika területéről, amely a műszaki-gazdasági jártasságunk mellett nem túlságosan erős oldalunk. Éspedig részletes egyesületi javaslatot készítettünk széles körű tagsági vélemény alapján egy új erdőtörvény céljára és egy új vadászati törvény céljára. Előbbit átadtuk hasznosítás céljából a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztériumnak, az utóbbi átadása a közgyűlést követő napokban megtörténik.

*Egyesületi munkánk vezérfonala:
a cselekvési program*

Nemcsak a gazdasági élet vonalán, hanem a társadalmi élet vonalán is született azonban egy nagy jelentőségű párthatározat 1977-ben az MTESZ munkájának továbbfejlesztésével kapcsolatban. Ez a műszaki-tudományos értelmiség történelmi szerepének rendkívül jelentős politikai felfogását és értékelését jelenti. Ennek a politikai dokumentumnak a birtokában közéleti lehetőségeink nagymértékben kitarultak; csak rajtunk múlik, hogy mennyire tudunk élni velük. A határozat nyomán 1985-ig szóló cselekvési programot készítettünk, amely munkánk konkrét vezérfonala és amelyet eddig jó ütemben teljesítettük is. Ugyancsak javaslom a t. Közgyűlésnek, hogy határozatilag gondoskodjon a cselekvési program töretlen folytatásáról.

Egyesületünk viszonya az Erdészeti és Faipari Hivatallal

Az erdőgazdálkodás fejlesztéséről és a hazai favagyron komplex hasznosításáról hozott állami határozat már elvezet bennünket a jelenbe. 1979. január 1-gyel megalakult a MÉM-en belül az Erdészeti és Faipari Hivatal. Tíz hónap távlatából is örömmel állapíthatjuk meg, hogy szinte a megalakulás percétől kezdve szívélyes és érdemi kapcsolat alakult ki Egyesületünk és a Hivatal között. Nagyra értékeljük aényt, hogy *dr. Királyi Ernő* elvtárs, a Hivatal vezetője mindjárt az első napokban, január 25-én, óriási elfoglaltsága és a kezdet nehéz gondoljai közepette is talált lehetőséget és időt arra, hogy megbeszélést folytasson Egyesületünk vezetőivel a két szerv közötti kapcsolatról. Ennek során jó érzést és bizakodást keltett bennünk Királyi elvtársnak az a kijelentése, hogy szeretné az Országos Erdészeti Egyesületet anyagilag jól ellátott, erős egyesületnek látni a jövőben. Ezt követően Királyi elvtárs január 30-án Elnökségünk ülésén ismertette az Erdészeti és Faipari Hivatal szervezeti felépítését, az egyes részlegek feladatkörét. Ugyanezen az ülésen az Elnökség határozati állásfoglalást alkotott az EFH megalakulásával kapcsolatban, megelégedéssel nyugtázva annak létrehozását és ugyanakkor elhatároz-

va, hogy az Egyesület rendelkezésére álló minden eszközzel támogatja a Hivatal munkáját, illetve azon keresztül az erdőgazdaság fejlesztéséről hozott határozat valóra váltását. (Az állásfoglalást — a tagság hangulati mozgósításának céljával — szaklapunk, Az Erdő is közölte 1979/3. számában.) — Február 27-én dr. Váradi Géza, a Hivatal Erdészeti és Faipari Közgazdasági Főosztályának vezetője tartott előadást a VI. ötéves ágazati tervünk előkészítéséről, konkrétan megjelölve azokat a területeket, amelyeken a Hivatal az Egyesület támogató jellegű bekapcsolódásának lehetőségét látja és igényli. Előadását megismételte a termelés legfontosabb ágazatait felölelő szakosztályaink vezetőinek együttes tanácskozásán Egerben, júniusban. Már a Hivatal támogatásának és a határozat megvalósítása, a VI. ötéves terv előkészítésének társadalmi segítése jegyében bonyolítottuk le januári szakosztályvezetői értekezletünket is Budapesten, valamint a helyi csoportok titkárainak szakszössé vált félévi tanácskozását áprilisban Sárospatakon.

Erősítjük a baráti szocialista egyesületek közösségét

Az egyesületi „belpolitika” vázlatos áttekintése mellett és egyesületi életünk számos fontos és érdekes eseményét, vonását (a rövidség érdekében) mellőzni kényszerülve, feltétlenül említést kell tennem nemzetközi kapcsolataink alakulásáról is. Szükséges ez azért is, mert a nemzetközi kapcsolatainkban elért sikereink Népköztársaságunk egészének, azon belül szakágazatunk és egyesületünk szorgos hétköznapijainak eredményein alpolnak és ezek az eredmények részben a külkapcsolatainkon keresztül hasznosulnak.

E kapcsolatok köréből elsősorban a szocialista országok baráti egyesületeivel fennálló viszonyunkat kell kiemelnünk, amely éppen az áttekintett időszakban vált a legszervezettebbé és a legrendszeresebbé, az 1972-ben kötött varsói megállapodás alapján. Abban, hogy ez így történhetett, alapvető szerepe volt annak, hogy az 1968-ban történt első bolgár kezdeményezés után 1972-től rendszeresen, kétévenként megrendezték a szocialista országok (Bulgária, Csehszlovákia, Lengyelország, Magyarország, az NDK és a Szovjetunió) erdészeti-faipari egyesületei elnökeinek és főtítkárainak baráti találkozóját. Így 1972-ben Varsóban, 1974-ben Budapesten, 1976-ban az NDK-beli Scheibermühlében és 1978-ban a Szovjetunióban Petrozowodszkban. 1980-ban is meg

fogják ezt rendezni Csehszlovákiában. A vezető tisztségviselők személyes ismeretsége és a kötetlen eszmecsere nagymértékben járult hozzá a kölcsönös megértéshez és a kisebb létszámú delegációk cseréjének rendszeressé válásához. A jelenlegi vezetőségválasztó és a műszaki tapasztalatcserét nélkülöző közgyűlésünktől eltekintve, valamennyi közgyűlésünkre meghívtuk a baráti egyesületek képviselőit, akik azután el is fogadták meghívásunkat és nem egyszer legfelső szintű állami vagy egyesületi funkcionáriusokkal képviseltették magukat rendezvényeinken. A mi küldötteink ugyanígy eljutottak a baráti egyesületek különböző szakmai rendezvényeire, de a munkatervek, kiadványok cseréjével, és más módon is igyekeztünk a megállapodásokban foglaltaknak megfelelni és a szocialista országok szakmai közösségének erősítéséhez hozzájárulni.

Kapcsolataink tőkés országok erdészeti egyesületeivel

E mellett fejlődtek kapcsolataink a tőkés országok több erdészeti egyesületével, valamint a Szlovén Erdészeti Egyesülettel is. Lényegesnek tartottuk ennek a relációnak a fejlesztését, mivel közismert, hogy a magyar erdészet műszaki felszerelésének bázisa jelentős mértékben ezekben az országokban található. Elsőrendű szakmai érdekünk fűződik ahhoz, hogy szaktársaink eljussanak a tőkés országok gépgyáraiba, szakmai kiállításaira, konferenciáira, erdőgazdaságaiba és faipari üzemibe és ott közvetlen tapasztalatokat, információkat gyűjthessenek. Küldötteink valóban eljutottak csaknem valamennyi nyugat- és észak-európai országba (Angliát, Spanyolországot, a Benelux-országokat és Dániát kivéve), sőt nem egy küldöttünk elismerést aratott módon szerepelt nagy nemzetközi rendezvényeken. A VIII. Erdészeti Világkongresszusra lapunk szerkesztő bizottságának elnöke, *dr. Keresztesi Béla* akadémikus jutott el, de állami küldöttként. A legszorosabb és legrendszeresebbé osztrák és nyugatnémet erdészeti egyesületekkel vált a kapcsolatunk. Lényeges hangsúlyozni, hogy e külkapcsolatok bonyolításához a tőkés devizát teljes egészében Egyesületünk kereste meg FAO-tanfolyamok és szemináriumok, külföldi szakegyesületek magyarországi tanulmányútja rendezésének elvállalásával és lebonyolításával. Mégpedig úgy, hogy a kitermelt deviza 87%-a a Magyar Nemzeti Bank devizakészletét gyarapította, tehát a szakma szolgálatán túlmenően a magunk szerény lehetőségeihez mérten hozzájárultunk országunk devizális gondjainak enyhítéséhez is.

A nemzetközi kapcsolatok fentartása nemcsak nagyon kényes, de rendkívül munkaigényes feladat is, amelynek lebonyolítása sokoldalú együttműködés nélkül elképzelhetetlen. Éppen ezért meleg köszönetet mondok ez alkalommal is mindazoknak a vállalatoknak, intézeteknek és intézményeknek (nem utolsósorban az MTESZ Nemzetközi Kapcsolatok Központi Bizottságának és Nemzetközi Kapcsolatok Főosztályának), valamint saját apparátusunknak (*Fekete Gyulának és Lovas Lajosnének*), akik ebben a munkában részt vettek és nagy segítséget nyújtottak.

A nemzetközi kapcsolatok jelentőségével kapcsolatban helyénvalónak tartom még két tapasztalati szempontra felhívni a t. Közgyűlés figyelmét. Az egyik az, hogy a szakmai érdekek szolgálatán túlmenően még az ilyen szerény méretekben folytatott nemzetközi munkának is nem elhanyagolható politikai jelentősége is van. A szomszédos országok magyar nemzetiség lakta területein járva, például számos alkalommal tapasztalhattuk, hogy delegációink megjelenése milyen felvillanyozólag hat ott élő honfitársainkra, s a szeretetnek, bizalomnak és ragaszkodásnak sokszor csak árnyaltan megjelenő, de meglepő

és megható megnyilvánulásaival találkozhattunk. Nem közömbös munkánk, magatartásunk, szereplésünk Népköztársaságunk emigrációs politikája szempontjából sem. Nyugati országok rendezvényein elég gyakran hoz össze bennünket a sors emigrált szaktársainkkal, akik sokszor látszólag közönyösen, valójában azonban mindig megkülönböztetett figyelemmel, többnyire rokonszenvvel, ritkábban kritikusan kísérik jelenlétünket. Ezt szem előtt kell tartanunk a jövőben is, már az utazások előkészítő szakaszában.

A másik tapasztalat a nyugati országok viszonylatában az, hogy még ma is rengeteg tájékozatlanságot (vagy félretájékoztatottságot) és bizalmatlanságot kell eloszlátunk, amíg eljutunk a normális kapcsolat kialakításáig. Nagyon jól bevált részünkről ebben a relációban is az „amilyen az adjonisten, olyan lesz a fogadjisten” elv alkalmazása. Ez azt jelentette, hogy a kapcsolatfelvételt általában meghívással kezdeményeztük. A viszonzásnál azután már rendszerint csak egy fő gondja maradt a partnernek: az, hogy hogyan revanzálja az itteni szíves látást. Ez elsősorban nem a reprezentáció túlhajtását jelentette részünkről (sőt, talán ezen a téren nyújtottunk a legkevesebbet), hanem a látogatás szervezettségét, szakmai színvonalát, a valóban kartársi-baráti hangvételt, a vendéggel való őszinte törődést, ami mindig megtette a maga hatását.

Szervezeti és pénzügyi kérdések

A jelenről szólva még néhány szervezeti és pénzügyi kérdéstről kell jelentést tennem. Egyesületünk taglétszáma 1979. szeptember 30-i állapot szerint 5492 fő, stagnáló jellegű, kisebb ingadozásokkal. Tagtoborzási kampányt nem indítunk, de helyi csoportjainknak a közgyűlés után nagyobb gondot kell fordítaniuk a működési körzetükbe eső valamennyi erdészeti szakember beszerzésére, mert megítélésem szerint a 6000-es tagsági létszámot is elérhetnék.

Az egyesületi tagság képzettség szerinti megoszlása

erdőmérnök	26 %
faipari mérnök	1 %
egyéb felsőfokú végzettségű	3 %
erdésztechnikus	34 %
faipari technikus	1 %
egyéb középfokú végzettségű	7 %
erdész	20 %
vadász	1 %
egyéb nem középvégzettségű	3 %
fizikai dolgozó	1 %
egyetemi hallgató, középiskolai tanuló	3 %
Összesen	100 %
nő	4,6 %
30 éves és annál fiatalabb	13,8 %
nyugdíjas	5,5 %

Helyi csoportjaink száma jelenleg 34, a beszámolási időszakban beszűntette működését pápai helyi csoportunk. Ez a körülmény is felhívja a figyelmet arra, hogy a következő években belső életünkkel, szervezetünk fejlesztésével behatóbban kell foglalkoznunk. Központi szakosztályaink és szakbizottságaink száma (az Erdészeti Mikológiai és Faanyagvédelmi Társaság öt önálló szakosztályával és szakbizottságával együtt) jelenleg 26. Némely szakosztályunk és szakbizottságunk kitűnően működik, mások stagnálnak és egy-két új szervezet létrehozása is indokolt volna. Ezen a téren is van tehát fel-

adat bőven. Nagy reményeket fűzünk a jövő szempontjából legújabb szakosztályunk: a fatechnológiai szakosztály működéséhez.

Pénzügyi helyzetünkről az ellenőrző bizottság elnöke ad részletes képet. Azt azonban elmondhatom, hogy az 1976. január 1-gyel végrehajtott tagdíj-emelés ellenére helyzetünk igen súlyos és működésünk színvonalának további fenntartását veszélyezteti. A legfegyvermezettebb és legtakarékosabb gazdálkodás mellett (amelyet az MTESZ-revizíó több alkalommal is megelégedéssel állapított meg) fenntartási és működési költségek állandó emelkedése tartalékainkat kimerítette. Különösen nagy gondot okoz a nyomdaköltségek állandó és nagymértékű emelkedése mellett szaklapunk fenntartása, mivel állami támogatás növelésében nem reménykedhetünk. Az MTESZ 1980. január 1-gyel teljes vertikumával áttér a folyószámlás költségvetési szervek gazdálkodási rendjére, ami azt jelenti, hogy csak a bevételeivel arányos működést folytathatunk. Ezért már most kérem tisztelt Tagtársaimat és a bennünket támogató vállalatokat, szövetkezeteket és intézményeket, hogy ha annak a közeljövőben szüksége mutatkoznék, ne szűküljön be az az áldozatkészségük, amelyet eddig kétségtelenül, minden szükséges helyzetben élvezett évszázados Egyesületünk.

A jövő feladatai

A már többször említett nagy jelentőségű állami határozattal fejlődésünknek egy mozgalmas, nehéz időszaka lezárult. A vezetőségválasztó közgyűlésnek a múlt mérlegelésén túlmenően, és annak alapján már a jövőbe kell tekintenie és irányelveket szabnia a cselekvés számára. Ehhez szeretnék befejezőül hozzájárulni néhány gondolattal.

A legfontosabb a szakma hangulatának, lelkiállapotának helyreállítása, amivel a legtöbb baj volt az elmúlt években. Depressziónak, kishitűségnek, borúlátásnak nincs többé helye közöttünk. Van egyszemélyi vezetők, van szervezetünk, van kormányprogramunk, amely mindenki számára a cselekvés vezérfonala. S vannak tisztességes, szép eredményeink. Nem minden ágazat mondhatja el magáról az utóbbi időben, hogy maradéktalanul végrehajtotta az éves vagy az ötéves tervét. A mi vállalataink, erdőgazdaságaink történelmi mércével mérve is nagy hőstettet hajtottak végre az elmúlt évtizedben: lerakták az alapjait a valóban vertikális termelési szerkezetű nagyvállalatoknak, amelyek termelési és pénzügyi eredményei előtt még a hasonló profilú tőkés nagyvállalatok vezetői is kalapot emelnek. Kishitűsre semmi okunk! Társadalmi megbecsülésünk, megítélésünk egyenes arányban áll eredményeinkkel és már ma sem rossz! A közvélemény rokonszenve kíséri munkánkat, ezt lépten-nyomon tapasztalhatjuk. S amint már említettem, a világgazdasági változások új megvilágításba helyezték az erdőt és a fát és ez már a politikuskok érdeklődését is felkeltette. Hivatkozhatom *Borbély Sándor* elvtársnak, az MSZMP KB titkárának a MÉM Erdészeti és Faipari Hivatalában 1979. szeptember 12-én tett látogatására, amelyen Egyesületünk képviselőjében én is jelen lehettem. *Borbély* elvtárs meglepő részletességgel érdeklődött szakmánk helyzete, gondjai iránt és csak bizakodással tölthetnek el bennünket olyan megállapításai, mint, hogy az erdő tényleges értéke sokkal több, mint amit forintban ki lehet fejteni, s hogy az erdőgazdaság és faipar esetében nagyon fontos népgazdasági ágazatról van szó. Társadalompolitikai kérdés, hogy mi lesz a magyar erdők sorsa! — mondotta többek között a KB titkára. Régen hallottunk már ilyen megnyilatkozásokat a társadalomirányítás legfelső szintjéről!

Perspektíváink a társadalom szintjén tehát jók, most már a saját tudatunkat kell „a helyére tennünk”. Fogalmazzuk hát meg a XX. század végének erdészhivatását és emeljük újra az őt megillető rangra önmagunk előtt. A mindúntalan folytatott és a vezetők tekintélyét is aláásó felelőtlen kritizálgatással hagyjunk fel és jövőnk biztos tudatában, nyugodtan és erőteljesen fogjunk hozzá a számunkra kiszabott fejlesztési program végrehajtásához, amely néhány év alatt biztosan elvezet bennünket a fejlődés új, magasabb szintjére. Csak rajtunk múlik, hogy azon a magasabb polcon kap-e helyet Egyesületünk is!

DR. KIRÁLYI ERNŐ

ERDŐGAZDÁLKODÁSUNK IDŐSZERŰ FELADATAI

Ma a társadalmi igények és lehetőségek élesre állított kérdése: milyen mértékben és hogyan lehet kielégíteni a fából, vagy az azt helyettesítő anyagokból a hazai igényeket? — *Az erdőgazdálkodók válasza:* a felszabadulás óta több mint félmillió hektár erdőtelepítést végeztünk; 120 millió m³-ről 255 millió m³-re nőtt az élőfakészlet, és az 1951. évi 3,1 millió kitermelt bruttó fatömeggel szemben ma 7,2 millió m³-t termelünk. A termék szerkezeten is változtattunk — bevezettük a farostlemez, a forgácslap, döntően a fenyőt pótló termékek széles választékát —, a társadalmi igényeket csaknem teljesen kielégítő szinten. A tudomány művelésében, ágazati oktatási rendszerünkben, kutatási eredményeinkben nemzetközi elismerést szereztünk.

Mindezek elismerése mellett és ellenére fagazdálkodásunk *lényeges* meghatározója, hogy a kitermelhető mennyiség korántsem elegendő az ország iparifa szükségletének kielégítéséhez. Ugyanis az ország iparifa szükségletének, 7,4 millió m³-nek mintegy 80%-át importból fedezzük. Ennek egyik oka az, hogy erdeink állományösszetétele (lombos-fenyő arány) nem felel meg a felfogyasztás kialakult szokásainak és igényeinek. *Emiatt a fenyőt importáló országok élvonalába tartozunk.* Ez a tény jelentős feszültségek forrása és néhány vállalatunk gazdálkodásában éppen napjainkban kritikus helyzet okozója.

Fenyőszükségletünk túlnyomó részét a Szovjetunióból szerezzük be, de az európai fapiac konjunktúrális helyzete és a hosszú szállítási távolságok, a különleges időjárás következtében a jövőben egyre jelentősebb nehézségekkel kell szembenézni. Úgy ítéljük meg, hogy tartós konjunktúrával állunk szemben.

Hasonló a helyzet egyéb faanyag szükségletünk beszerzése esetében is. Általános tendencia, hogy a *hagyományos beszerzési piacokon intenzív fejlesztési tevékenység* kezdődött el, nőtt a saját belső szükséglet és emiatt egyre nehezebb a szükséges alapanyagokat beszerezni. E két tényező alapvetően befolyásolja a hozzáférhető készletek mennyiségét és összetételét. Ezek a jelenségek egyértelműen arra mutatnak, hogy Európában az erdőgazdálkodásnak egyre fokozottabb mértékben hozzá kell járulnia az erdészeti termékek iránti igények régióin belüli kiegyenlítéséhez. Ezt állapította meg az Európai Erdészeti Bizottság 19. ülése is a közelmúltban Rómában. *A térség minden országának*